

Všechny články o hrách a literatuře 10. listopadu 2012 v 22:45

Hans Børli – dřevorubec a básník

V sobotu 10. listopadu ve 22.45 hod. zazní v cyklu Svět poezie pořad věnovaný norskému básníkovi Hansi Børlimu, který žil v letech 1918 – 1989. Tento dřevorubec a básník pocházel z jihovýchodního Norska.

V roce 1945 vydal svoji první sbírku poezie. Seznam jeho knih se během let rozrostl na více než třicet titulů, převážně básnických sbírek. V pořadu Svět poezie uslyšíte přebásnění z norštiny, které Petr Uhlíř připravil s jazykovou podporou Miluše Juříčkové. Knihu veršů Hanse Børliho Cesta lesy právě vydalo tišnovské nakladatelství Sursum.

Hans Børli: Cesta lesy - obálka knihy

Foto: [Nakladatelství Sursum](#)

Hans Børli (8.12.1918 – 25.8.1989),

dřevorubec a básník, nazývaný svými vrstevníky “člověk dvojího života”, se v roce 1918 narodil a vyrůstal v Eidskog, v jihovýchodním Norsku. Oblast Hedmark, kde se místo nachází, je prostorem nekonečných lesů a bažin, kterými prochází norskó-švédská hranice. Hans Børli vyrůstal v tomto kraji, daleko od cest, od lidského hemžení, spěchu a jeho dětství bylo poznamenáno, mimo jiné i osobními prožitky chudoby a strádání. V tehdejší norské společnosti bylo vzdělání nad rámec povinné školní docházky vzácné. Mladý nadaný Hans ale získal stipendium na obchodní škole v Talhaugs Kongsvinger. Tu opustil, jako absolvent, po šesti letech. Na jaře roku 1938 vstoupil do 2. divizní důstojnické školy v Oslo. Po vypuknutí války však byla škola zrušena. Børli se v řadách norské armády zúčastnil tvrdých bojů s Němci ve Vardal a v bojích u Guascal, kde byl zajat. Po propuštění ze zajetí se vrátil do rodného městečka Eidskog. Tam pracoval jako učitel a lesní dělník. V té době připravil a po válce, roku 1945, vydal svoji první sbírku poezie Tyrielden – Oheň. Seznam jeho knih se během let rozrostl na více jak třicet titulů, převážně básnických sbírek.

Na jeho osobnost i dílo měla velký vliv jeho příslušnost a vzájemná solidarita mezi lesními dělníky a také jeho dědeček, Ole Gundersen Børli. Ten byl jedním z posledních velkých lidových vypravěčů – nositelů ústních legend, pohádek a příběhů kraje. Snad to byl on, kdo podnítil jeho zálibu číst, a následně i potřebu psát. Nebo je to snad člověku dáno do kolébky? Ať je to tak, či tak, psaní se stalo Børlimu potřebou i vášní – možností vyjádřit své osobní pocity, aniž by byl odsuzován v drsném, mužském pracovním prostředí. Byla to také cesta, jak se vymanit z pocitu ekonomické a sociální méněcennosti. Ve dne byl před lidmi ukryt při práci se sekerou v hlubinách lesů, v noci uzavřen kruhem světla ohně či lampy, ve kterém o samotě přemýšlel a tvořil. Ani prožité těžké doby, ani tvrdá práce v samotě lesů nepoznamenaly jeho básně smutkem či pocity zmaru a zbytečnosti. Børliho básně jsou naopak projevem pozitivního pohledu člověka žijícího v souladu s přírodou, člověka moudrého, člověka ctícího tradice.

Hans Børli v jedné své básni říká, že není vůbec těžké psát básně, prý je to „jen“ nemožné. Stejně tak je to i s překlady básní. Je nemožné přeložit báseň do jiného jazyka tak, aby plynula stejně a silou originálu. A tak překladatel často stojí nad básněmi v rozpacích. Jak stejně stručně a přitom v plné kráse a síle vyjádřit to, „co chtěl básník říci“. Je to opravdu to pravé? Je zachována forma, znělost i obsah? Od dob, kdy vinou lidské pýchy a touhy dotknout se nebe z věže babylonské, od dob, kdy nám byly „odměnou“ dány hradby jazyků, nezbyvá nám při překladech básní, než se spolehnout nejen na jazykové znalosti, znalosti forem a stylů, ale také na onu prvotní lidskou jednotu, na schopnost vnímat a naslouchat „beze slov“. Nu a to věru není nesnadné ani těžké, je to

„jen“ nemožné.

Bylo by chybou, aby jazykové bariéry, lidské váhání a pochybnosti, přemítání o dokonalosti vyústilo v „dokonalé ticho mlčení“. V případě díla Hanse Børliho – básníka mlčení – to platí dvojnásob. A také proto se českému čtenáři letos dostane do ruky kniha překladů a s ní možnost seznámit se s tvorbou muže se sekerou a lyrou, básníka a dřevorubce Hanse Børliho. Budeme tak mít možnost nahlédnout svět zvláštním, moudrým pohledem člověka na prvý pohled nám vzdáleného a přeci tolik blízkého.

Verše norského básníka za jazykové spolupráce **Miluře Juříčkové** přeložil a průvodní texty napsal **Petr Uhlíř**. Dramaturgie **Alena Blažejevská**. Účinkují **Michal Bumbálek** a **Vladimír Hauser**. Režie **Radim Nejedlý**. Připravilo Brno.

Autor: Petr Uhlíř

Nové články v rubrice

Jiří Vančura: Einsteinovo řešení světa bez válek

Kapitoly ze stejnojmenné knihy jako připomínka 60. výročí úmrtí Alberta Einsteina.

Hrdinové v poezii

Cizinci v Praze.

Etgar Keret: Najednou někdo klepe na dveře

Výběr z povídkové knihy současného izraelského spisovatele a originálního humoristy.